

TSENER

Millal arvata ja millal arvutada?

Mart Nilson

Tõenäosusteooria

Tõenäosusteooria arengus on suurt rolli omanud õnnemängud. Esimene teadaolev tõenäosusi uuriv raamat on **Gerolamo Cardano** (1501-1576) "Liber de Ludo Aleae" ("Raamat õnnemängudest"), mis avaldati alles aastal 1663.

Kindel sündmus - sündmus, mis alati toimub (päikesetõus...).

Võimatu sündmus - sündmus, mis kunagi ei toimu (päike valgustab korraka kogu maakera...).

Juhuslik sündmus - sündmus, mis võib toimuda, aga võib ka mitte toimuda (homme paistab päike ja ei saja).

Me kõik sooviksime, et meid ja meie eesmärkide saavutamist positiivselt mõjutavad sündmused oleksid KINDLAD SÜNDMUSED ja negatiivselt mõjutavad sündmused oleksid VÕIMATUD SÜNDMUSED. Tegelikult on meid igapäevaselt mõjutavad sündmused enamjaolt JUHUSLIKUD SÜNDMUSED.

Meie oma tegevusega saame mõjutada nende (juhuslike) sündmuste toimumise või mittetoimumise tõenäosust, mitte muuta nende olemust!

Inimene on ekslik

Indrek Saul:

„Meie füüsilisi meeli on väga lihtne petta, aga paraku on sama ekslik ka meie loogiline tunnetus, mis kasutab lisaks meeltele meie tähelepanu ja mälu – kogemusi ja mälestusi, mis meid kujundavad.“

„Tegelikkus on selline, et iga jumala kord, kui ma toetun intuitsioonile, panen ma mööda. Ja isegi, kui mulle tundub, et ma arutlen loogiliselt – ikka panen mööda, kuna ratsionaalset mõtlemist mõjutavad emotsioonid ja tungid.“

TSENER

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti Vabariik

Mudelid ja arvuti aitavad

Mudel on meie arusaam sellest, kuidas miski toimub (kuidas mingid protsessid toimuvad).
Mudelid võimaldavad mõista reaalelu probleeme imiteerides tegelikke protsesse lihtsustatult.

Mudeli koostamise põhimõtted:

- fikseerime protsessi võtmelemendid ja vaatlustulemused
- määrame põhimuutujad abstraktse versiooni koostamiseks
- määrame seosed põhimuutujate vahel
- käivitame mudeli

Kasutame simulatsioonimudeleid iga päev:

- Teekonna planeerijad

- Ilmaennustus

(<http://www.ilmateenistus.ee/ilm/prognoosid/mudelprognoosid/eesti/#layers/tuul10ms,tuul10mb,sadufaas,sadutext>)

MUDELID ON ALATI VÕRRELDES REAALSUSEGA LIHTSUSTATUD, MISTÕTTU EI PEEGELDA NAD KOGU REAALSUST.

TSENER

Millal arvata ja millal arvutada?

Kasutage mudeleid (või vähemalt arvutamist arvamise asemel):

- Kui te olete võimelised tekitama arvutamiseks vajalikud algandmed ja teate „tehtemärki“ – ehk omate õiget algoritmi.
- Kui tahate olla pikemas perspektiivis edukas.

Ärge kasutage mudeleid (või arvutamist) ja usaldage oma vaistu:

- Kui te ei suuda tekitada arvutamiseks vajalikke algandmeid
- Kui teil on lühiajaline eesmärk ja sinna juurde on võtta eelnev pikaajaline kogemus

SOOVITUS: KUI VÄHEGI VÕIMALIK, SIIS KASUTAGE MUDELEID JA ARVUTAGE, KUID ÄRGE IGNOREERIGE OMA „KÕHUTUNNET“!

Täna tähelepanu eest!

mart@tsenter.ee

+372 53024685